СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVI. Ч. 137. Джерзі Сиτі, Н. Дж., середа, 15-го червня 1938. No. 137. Jersey City, N. J., Wednesday, June 15, 1938. VOL. XLVI.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. — ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи“: Берген 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: Берген 4-1010. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. — FIVE CENTS ELSEWHERE.

СМЕРТНІ ВИПАДКИ В АМЕРИЦІ

ШІКАГО — Рада національної безпеки опублікувала статистичні дані про смертні випадки в Америці. На основі тих даних виходить, що Злучені Держави Америки за 1937 рік мали 106,000 смертних випадків, себто два рази більше ніж згинуло в часі світової війни американських вояків. Крім того коло десять міліонів міліонів людей були в ріжних нещасливих випадках ранені. Автомобільних смертних випадків було близько 40,000. Грошевих коштів, получених з тими смертними випадками, а також з покаліченням, було поверх три і пів біліона долярів.

КОНҐРЕСМЕНИ СПІШАТЬ ДОДОМУ.

ВАШИНҐТОН. — Президент Рузвелт зчеркнув з лісти як „конечну" справу помочі залізничим лініям. Зробив це президент тому, що конґресмени спішать на вакації додому. Вони вже й так коло два тижні довше радять, ніж мали радити. Президент правдоподібно задоволиться тим, що конґрес одобрить законопроєкт про найвищі години праці і найнижчі плати. Справу допомоги залізничим лініям конґрес візьме під увагу по вакаціях.

БОРОТЬБА В ЮНІЯХ НА ТЛІ КОМУНІЗМУ.

ВАШИНҐТОН.— Президент одної з найбільших американських робітничих юній, юнії автомобільних робітників, Гомер Мартин, усунув пять високих урядників з екзекутиви цеї юнії за те, що вони удержували тісні звязки з комуністичною партією і самі були комуністами. Мартин зарядив у тій справі слідство й орґанізаційний суд. Усунені урядники заповіли оборону.

ПОДАТОК НА ПАПІРОСИ ПРИНОСИТЬ ГАРНИЙ ДОХІД.

НЮ ЙОРК. — Одноцентовий податок на кожну пачку папіросів у користь фонду безробітних, що його від місяця запровадило місто Ню Йорк, приносить дуже гарні висліди. Міський контрольор Ґолдрик заповів, що той податок принесе два рази більше, ніж сподівалися ті, що його укладали. Він обчислив, що впродовж року згаданий податок принесе не три міліони, але шість. На цьому, зрозуміло, скористають безробітні.

ВЕСІЛЛЯ РУЗВЕЛТОВОГО СИНА.

НАГАНТ (Масачусетс). — Рузвелтів наймолодший син, Джан, наступної суботи жениться з багатою дівчиною Анною Кларк. Задумали вони повінчатись у маленькому містечку Нагант. З приводу цього весілля сподіваються в тому містечку яких 200,000 відвідувачів. Посадник містечка запросив з цеї нагоди всіх людей — але тих, що можуть і хочуть прийти пішки. Бо для авт не знайдеться в тому містечку місця.

СЕКРЕТАР ГОЛ АПЕЛЮЄ ДО СОЛІДАРНОСТИ АМЕРИКАНСЬКИХ КРАЇВ.

ВАШИНҐТОН. — У спеціяльно приготованій для Бразилії радіо-програмі відчитано заклик секретара стейту, Голя, до політичної, економічної і культурної солідарности всіх держав Північної й Південної Америки. В цьому заклику підкреслено ролю студенства, яке, студіюючи поза границями батьківщини в якімсь іншім американськім краю, може потім вдома викликувати до того краю гарні приятельські настрої.

ВБИЛИ ПРИХИЛЬНИКА ҐЕН. СЕДІЛЯ.

МЕКСИКО СИТІ. — В одногодинній боротьбі поліції з прихильниками мексиканського повстання вбито ґен. Енріка Еспехеля, що був приятелем командаита повстання, ґен. Седіля. Ґен. Еспехель мав скриту надавчу стацію, якою інформував усіх прихильників повстання про перебіг повстання. Сам ґен. Седільо є укритий у горах і війська уряду ще досі його не зловили.

БУДУЮТЬ СКЛАДНИЦІ ДЛЯ ЗАПАСІВ СРІБЛА.

ВЕСТ ПОЙНТ (Ню Йорк). — Тут побудували сильні бетонові складниці для запасів срібла. Стіни бетону такі грубі, що їх не розібе бомба. Мають туди перевезти на склад 70,000 тон срібла.

У ГАРВАРДСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ОБМЕЖУЮТЬ ЧИСЛО СТУДЕНТІВ.

КЕЙМБРИДЖ (Масачусетс). — Заряд Гарвардського університету заповів, що на черговий рік прийме 200 студентів менше, ніж минулого року. Загальне число студентів минулого року було 3,700, а наступного року буде тільки 3,500. Причин обмеження не подано.

ПЛЯНУЮТЬ ДАЛЬШІ РОЗШУКИ АМЕЛІЇ ІРГАРДТ.

ОКЛЕНД (Каліфорнія). — Група приятелів Амелії Іргардт, славної американської летунки, яка минулого року враз зо своїм пільотом у часі перелету понад Тихий океан десь загинула, задумує наново розпочати розшуки її і пільота. Приятелі є того переконання, що вони обоє десь живуть на якімсь малім острові.

ВСІ ГОВОРЯТЬ ПРО ДЕРЖАВНУ ОБОРОНУ.

Вічно приявне страхіття війни в Европі заставляє кожну державу будувати свою военну силу на суші, морю й у повітрі. Франція, котра нажилася багато в останній війні, а котрої інтереси всюди живо зачіплені, як це видно хочби з бомбардування її території еспанськими повстанцями, горячково приготовляється на випадок загальної війни. Уряд премієра Далядієра покладає спеціяльні заходи, щоб збудувати велику повітряну фльоту. Над Парижем постійно літає кермовий бальон з написом: „Підписуйте!" (себто позичку державної оборони).

КОМЕДІЯ З ШЛЮБАМИ В КВЕБЕКУ.

Протестант Томас Колі і римо-католичка Люсіль Бусен у Монтреалі одружились, але щоб не було спорів про важність їх шлюбу, взяли аж два шлюби: один у протестантського священика, а рік опісля коли молода дістала суспензу на шлюб з протестантом, у римо-католицького священика. Одначе суддя Алфред Форест рішив, що оба шлюби неважні. Перший шлюб неважний тому, що його давав протестанський священик, хоч молода була римо-католичка, а другий шлюб був неважний тому, що першого шлюбу жаден суд не уневажнив. Іншими словами, треба було вперед уневажнити протестантський шлюб, щоб можна було законно стати до католицького шлюбу.

ЗБІЛЬШЕНА НАГОРОДА ЗА ВБИВАННЯ ВОВКІВ І КУҐУАРІВ.

Албертійський уряд підніс винагороду за вбивання лісових вовків і куґуарів. Відтепер за вбиття лісового вовка будуть платити $10, за вовченя $5, а за куґуара $20. Лісові вовки, як сиві так і чорні, до того ступня розмножились у провінції, що становлять поважну загрозу для великої дичини й тому уряд збільшив винагороду за їхнє винищування. Просьби про винагороду мусять бути писані на приписаним урядом формулярі і вислані до міністерства рільництва. Оба вуха вбитих звірів мають бути вислані разом з футром до згаданого департаменту.

ЗАКИДАЄ ПРОТЕСТАНТАМ БРАК ДОҐМАТИЗМУ.

У катедрі св. Патрика в Ню Йорку виголосив проповідь монсеньор МекІнтайр і в ній закидав протестантам брак доґматизму в інтерпретації релігії і Бога. Він сказав, що протестанти пояснюють собі існування Бога і друге життя кожний на свій лад. А через те вносять хаос у релігію і підривають її в самій основі.

ПАПУГА, ЩО ДОТЕПОМ УРЯТУВАЛА СОБІ ЖИТТЯ.

Деякі люди дуже радо тримають папуги саме тому, що вони мають той дивний талант говорити.

„Люпі", стара папуга, яка була власністю одного паризького купця, почала виявляти всі признаки старости. Тоді власник віддав її до товариства охорони звірят, де мали її вбити. Папуга мала згинути безболізно у спеціяльні ґазовій камері.

Папуга наче відчула небезпеку, що їй грозила, і в останній хвилині скрикнула навчені давніше слова:

— Поцілуй мене і скажи мені „прощай".

Ці слова врятували їй життя, бо ніхто не міг поважитися вбити мудрого птаха. Вістка про цю подію дуже скоро поширилася й люди почали побиватися за папугою. Вкінці папуга опинилася в одного старшини, який із цілою родиною незвичайно гордився мудрим птахом, що вмішується в кожну розмову та наслідує голоси і звуки.

ВИНАЙШОВ НОВУ СКРИПКУ.

Д-р Гуґо Беніоф у Пасадіні, Каліфорнія, видумав нову скрипку, яка дає дуже гарні тони. Ту скрипку він побудував на тім самім принципі, на якім є побудований сейсмоґраф, себто апарат до записування найменших землетрусів. Цей апарат має кристал, через який переходить електричний струм. В часі найменшого дріжання той кристалик відзивається, а це впливає на електричний струм, що з черги ці дріжання записує на папері.

НЕСАМОВИТА ДОБИЧА.

Ян Новак з Терлічки, пов. Ряшів, ловив рибу у Вислоці і витягнув з води тіло 20-літньої жінки. Слідство виявило, що тіло лежало у воді від довшого часу. Здогадуються, що невідома жінка скінчила самогубством, бо на її тілі не знайшли ніяких слідів наглої смерти. Її тіла покищо не розпізнали.

СЕЛЯНИ РІЖУТЬ І ВБИВАЮТЬ ХУДОБУ.

З причини, що минулого року була велика посуха на цілому Закарпаті, був цеї зими великий недостаток сіна. Студена зима дуже продовжилася. сіна бідні земледільці не мають, або коли є, то дуже дороге, аж 90—100 кч. за 1 сотнар, отже в деяких селах на Верховині селяни примушені різати і вбивати худобу, щоб не поздихала з голоду.

ЩАСЛИВА КРАЇНА.

Щасливою країною є нині Естонія, бо не лише не має ні одного безробітного, але ще спроваджує робітників з чужих держав, головно з Польщі. З цеї нагоди „обеднання естонців" на чужині видало відозву до своїх членів з покликом, щоб верталися до краю всі естонці, які на чужині не зуміли забезпечити собі кращих умовин життя. Покищо зголосили бажання вернутися до Естонії понад 300 естонців з Полудневої Америки; вернулися до Естонії 130 осіб з Бразилії.

БАТЬКО ВБИВ СИНА.

В містечку Жукері (Бразилія) розігралася страшна крівава родинна траґедія. Робітник Іван де Мораес попав з батьком у суперечку за якусь пусту маловажну справу. Батько вхопив сокиру і розрубав нею синові голову, почому втік з дому. Сина в безнадійному стані забрали до шпиталю.

ЛІЧНИЦЯ З ГАРЕМУ.

На підставі декрету президента Туреччини, славний гарем Гаджі Аги перемінять небавом, після переведення ріжних потрібних перебудівок, на лічницю для поліжниць. Як кажуть, будинок знаменито надається до тієї цілі: Ще до кінсця світової війни той гарем займали 200 жінок, які замешкували вибагливо уладжені кімнати.

В УКРАЇНІ ПІД СОВЄТАМИ НОВА "ЧИСТКА"

ЛОНДОН. — Москва розпочала нову партійну чистку. Найбільшу увагу звернено покищо на Україну. Розстріляно багато осіб, що займали вищі урядові становища, та далеко більше осіб запроторено до тюрем. З ради народніх комісарів УССР усунені Тягнибіда і Сухомлин. Доносять, що їх арештовано. Обидва були назначені до уряду в осени минулого року.

ПЕРЕРВАНА КОМУНІКАЦІЯ З МОСКВОЮ.

ПАРИЖ. — Майже цілу добу не можна було ніяк скомунікуватися телефонічно з Москвою. Пробовано говорити через Лондон, а потім через Норвеґію і Швецію, а далі через Риґу. Ніщо не помагало. Москва не відповідала. Тепер є вже получення. Але Москва не виясняє, що це сталося. Усе те вважають дуже загадковим і вказуючим на те, що щось у Совєтах неясно.

ВЗЯЛИСЯ ДО ПОЛЬСЬКИХ КОМУНІСТІВ.

МОСКВА. — Зачато переводити чистку заграничних секцій комуністичної партії. Жертвою тої чистки впали тепер ті поляки, що були стовпами комунізму, себто ті, що займалися поширенням комунузму серед поляків від самих початків партії. Подають, що Сталін уже розправився з тими старими большевиками і вони вже розстріляні. До таких найвидніших польських комуністів-провідників, що впали жертвою цеї чистки, зачисляють Адольфа Варского, теоретика комунізму, Віру Костержеву, що була членицею Комінтерну, та Ю. Лєщинського, партійного працівника. Найдіяльніший був А. Варскі (Адольф Варшавскі), що брав участь у революційній роботі вже в 1868 році.

РОЗСТРІЛЮЮТЬ ДУХОВНІ ОСОБИ.

МОСКВА. — „Безбожник" заповідає новий наступ на церкву і релігію. Пише, що духовенство працює в користь ворогів Совєтів і є за привернення царату та старого ладу. В. Куйбишеві розстріляно 49 осіб, а то 20 священиків, двох діяконів, сім дяків і 20 світських, що займалися церковними справами.

НА КОГО ЧИСЛИТЬ ПРАГА?

ПРАҐА. — Подають, що одна високо поставлена урядова особа заявила, що на випадок наїзду Німеччини на Чехословаччину уряд удасться за допомогою до Анґлії й Франції, а як ті відмовлять помочі, тоді до Совєтів. Та особа сказала також, що чехи таки волюють Сталіна ніж Гітлера. Імени цеї особи не виявлено.

ПРОТИ ВИНАРОДОВЛЕННЯ ПОЛЯКІВ.

ВАРШАВА. — Польська преса далі розписується дуже широко про те, що в Бразилії вийшли такі закони, які вбивають цілковито польський характер бразилійської польської іміґрації. Газети подають далі, що коли не буде змін, то польські іміґранти покинуть Бразилію і перенесуться до інших країв Полудневої Америки, себто до таких, де їм буде можна свобідно плекати свою мову.

БАЧАТЬ ЧУЖЕ ПІД ЛІСОМ!

ВАРШАВА. — Польська преса повна нарікань на Чехословаччину. Пише, що там не давали полякам можности голосувати при виборах відповідно до їхніх переконань і тероризували тих, що хотіли голосувати на польські виборчі лісти.

ХОЧУТЬ БУТИ НЕВТРАЛЬНІ.

РИҐА.—Відбулаася триденна конференція представників балтійських держав, а то Латвії, Естонії й Литви. На ній вирішено, що ті три держави будуть держатися невтрально супроти тих ідеольоґічних бльоків, що тепер існують в Европі.

В ПОХОДІ НА ВАЛЕНСІЮ.

ЕНДАЙ (Франція). — Революційні еспанські війська здобули важну пристань Кастельон і тим відчинили собі прямий шлях на Валенсію, яка віддалена від цеї пристани всього 40 миль. Сама Валенсія є тепер переповнена воєнними збігцями яких число збільшається з кожним днем, бо армія ґен. Франка тепер постійно йде вперед.

ВІДГРОЖУЮТЬСЯ ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ.

БЕРЛІН. — Рудольф Гес, якого вважають властивим заступником Гітлера, грозив Европі й „одній державі", що терпеливість Німеччини може урватись і може прийти до війни, а тоді доперва світ пізнає властиву силу Німеччини. Слова ці були звернені проти Чехословаччини, яка, за словами Геса, „провокує" Німеччину та яка не може і не вміє вдержати в себе порядку. Гес закидував Чехословаччині ще й те, що вона робить непотрібно заколот от такими вчинками як мобілізація армії. Вже те останнє, казав Гес, булоб довело до війни, якби не „сильні нерви" Гітлера і його змагання до миру в Европі.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ДЕ ДВА БЮТЬСЯ...

На сторінках львівського часопису „Діло" заговорив бувший сеніор Ставропигії, старий і визначний діяч „староруського табору", радник Микола Третяк, про потребу довести до якогось порозуміння між „руским та українським табором у Галичині". Бо інакше, беручи під увагу страшний польський наступ на наше життя, боротьба між тими таборами скінчиться для обох катастрофою. Радник Третяк стверджує, що з цеї боротьби „все мав користь хтось інший", та що той „третій" радіє й затирає руки і веде свою політику в такий спосіб, щоб „нічого не осталось ні для русинів, ні для українців". І на те він наводить докази. Наприклад, польську гру з Народнім Домом у Львові, яким польська влада, з огляду на спір між нашими обома таборами, сама господарить через комісарів, доводячи тим робом майно цеї інституції до цілковитої руїни.

Радник Третяк підкреслює далі й те, що тепер треба виявити супроти ворога солідарну акцію всіх наших людей доброї волі і провідників. Треба у той рішучий момент „стати плече в плече за спільне народнє добро", а така постава викличе в масах народу „ентузіязм та охоту боротьби за слушну справу". Свій голос кінчить радник Третяк такими словами: „Будьмо більш культурні, старaймося подавати собі руки не як вороги, а як рідні браття, що походять від одного батька й матери".

Згадуємо за цей голос визначного москвофільського провідника, бо він є дійсно на часі. Супроти того, що діється тепер на українських землях під Польщею, треба рішучо збирати докупи, якщо це можливе, всі наші сили, щоб оборонитись перед польським наступом. Радника Третяка найбільше турбує те, що українці так страшно гостро виступають проти назви „Русь" і тих, що називають себе „русинами", вважаючи тих останніх „зрадниками". Якби тут ішло тільки про саму назву, то очевидно, що можна би прийти до порозуміння, бож і українці не відкидають сторої назви „Русь". Це їхня назва, давня, історична. І не відносяться як до „зрадників" до тих, що, називаючи себе „русинами", не вважають себе москалями, а визнають себе за нарід окремий від московського, себто за такий самий, що й український. Якщо хто визнає, що „русини" чи „українці" це один нарід, а росіяни чи москалі — другий, то з таким легко дійти до згоди.

Для Польщі потрібне, щоб серед нас існував поділ та щоб наші ріжні табори були між собою в боротьбі. „Старорусини" вже бачать, мов на долоні, як Польща хитро використовує боротьбу між тими таборами на те, щоб нацьковувати одних проти других, а відвертати від спільної оборони перед польщенням і грабленням нашого народнього майна. Та крайня біда наказує йти по розум. Тому булоб великим добром, колиб ми той власний конфлікт могли злагодити до цеї міри, щоб могли піти спільною лавою проти наших ворогів. Вартоб до цього договоритись і тут в Америці.

СЛОВАКИ ДОМАГАЮТЬСЯ АВТОНОМІЇ

У Чехословаччині, яка має близько 14 міліонів людности, є коло 9 міліонів чехів і словаків. Ті останні становлять понад 14% усієї людности Чехословаччини. Як знаємо, словаки видвигнули тепер з усією силою справу автономії для Словаччини.

Словаки покликуються в своїх домаганнях на **договір**, заключений з ними д-ром Масариком у Пітсбурґу 1918 року. Але Масарик пише про це в своїй **„Світовій Революції"** ось що:

„Дня 30-го червня підписав я **порозуміння** („чехословацьке **порозуміння"**, а не договір!) між словаками й американськими чехами. Те порозуміння заключено для успокоєння одної малої словацької фракції, яка мріяла Бог зна про яку самостійність Словаччини. Ідеї російських словянофілів, Штура і Ваянського, запустили коріння і між словаками в Америці. Навпаки, наші чехи і словаки погодилися на порозуміння, в котрім жадається для Словаччини власної адміністрації, сойму і судів. Я підписав без вагання те порозуміння, бо воно було місцевим (льокальним) порозумінням американських чехів та словаків між собою. Підписали його американські громадяни і два не-американці. (Пізніше в недозволений спосіб додано ще більше підписів). У тім порозумінні стверджується, що законні заступники словацького народу самі рішатимуть про подробиці словацького питання. В подібний спосіб я ствердив у властивім проголошенні самостійности, що вона є лише спробою накреслити будучу конституцію, та що про саму конституцію рішать остаточно законні заступники народу. І це сталося через приняття нашої конституції не лише чехами, але й словаками. І цим висказалися законні представники Словаччини за повну єдність, а присяга, зложена на ту конституцію, зобовязує не лише словаків, але й чехів, а також і мене. За єдність заявилися також заступники словаків 30. жовтня 1918 р. в Турчанськім св. Мартині, а передтим 1. травня, отже ще перед пітсбурзьким порозумінням, у Липтавськім св. Микуляші. Отже йде про **єдність,** бо **автономія** є таким самим управненим домаганням, як і **централізм,** але головне лежить у тім, щоб між одним і другим устaлити слушний стосунок".

Ось таке писав Масарик про те, „пітсбурзьке порозуміння", на котрім словаки операють тепер своє домагання автономії. Боротьба за неї ведеться дуже завзято, а відносини між обома сторонами так загострилися, що ще в 1931 р. при новім виборі президента ані один зо словацьких послів „лідової" партії (а було їх **25**) не віддав свого голосу на Масарика. Вже й не говорити про масу увязнень та карних процесів.

Тепер же, коли Німеччина під проводом Гітлера грозить, що відірве від Чехословаччини судетський край, заселений німцями, коли отже може дійти до розбору цієї держави, словаки тим завзятіше домагаються автономії, і то правдивої, а не мальованої.

Правда, Масарик усе проповідував, щоб іти за наукою Івана Гуса, котрий учив „любити правду" і все за нею йти, але в словацькій справі його становище не дуже поправне. Бож коли він каже, що треба передовсім **„єдности",** то це ще не перечить можливості **територіяльної автономії.** Американські **„стейти",** що разом творять **„Злучені Держави Америки",** мають також далеко сягаючу автономію, а їх ґубернатори немов королі мають навіть право уласкавлення засуджених на смерть. Та це в нічому не стоїть на перешкоді їхній „єдності".

Отже словаки пруть тепер до здійснення правдивої автономії для свого краю. І так, відбулося недавно в головнім місті Словаччини, Братиславі, засідання президії словацької „лідової" партії. На засіданні стверджено передовсім, що надходячі громадські вибори будуть мати велике політичне значіння, хоч урядові (чеські) круги є іншої думки. „Лідова" партія рішила йти до виборів самостійно та відкинути предложення партій централістичних за одноцільні (з чехами) лісти кандидатів.

Далі обговорено на тім засіданні справу маніфестацій з нагоди 20-тих роковин підписання пітсбурзького договору.

Часопис „Словенска Правда" висказує думку, що лише розписання нових виборів до парляменту може бути одиноким виходом з тяжкого політичного положення, в яке попала Чехословаччина. А покищо в тім парляменті були наради над новим законом про військову службу і тоді посол Гашік зажадав в імені словаків, щоб створено окремі, чисто словацькі полки зо словацькою командою, окрему військову адміністрацію й окрему військову академію, та щоб словакам признано відповідне число в офіцирськім корпусі.

Словаки зачали також оглядатися за союзником проти чехів. Тим одиноким союзником може бути лише Польща, до котрої вони — на випадок розбору Чехословаччини — могли би пристати як автономна частина. Одначе становище поляків супроти автономних домагань українців не дуже їх до такої комбінації заохочує. Та всетаки — купити, не купити, але поторгуватися з поляками і тим напудити чехів — можна. І ось трапилася дуже відповідна нагода до того.

„З Америки приїхала велика делеґація словаків, щоб узяти участь у святі відомих роковин, а що найважніше: вона привезла **оригінальний документ пітсбурзького договору.**

Той документ пильнувала **спеціяльна сторожа,** зложена з 40 словаків.

Назустріч тій делеґації, що висіла на сушу у польській пристані Ґдині, на березі Балтійського моря, виїхала словацька делеґація, зложена з 10 послів і сенаторів, що стоять під проводом сенатора д-ра Будая та посла Сідора. Крім того виїхала також ґрупа словацьких журналістів.

По дорозі вступили ті делеґати до **Варшави,** де першого дня приймав їх сніданком польський сенатор Ґвіждж у товаристві деяких сенаторів і послів. А на другий день приняли ту делеґацію таким же сніданком президії польського сенату та сойму. Цікаве, що і чеський уряд не дав себе тим заскочити, але й собі вислав до Ґдині депутацію для привитання словацької заморської делеґації. На чолі тої урядової депутації станув д-р Черни, як заступник премієра держави Годжі, що є і сам словаком.

Поступовий „Дзєннік людови" звертає увагу на те, що урядові польські круги „фліртують" з тою словацькою делеґацією, що належить до „лідової", цебто клерикальної партії Глінки, котра співпрацює рука в руку з гітлерівцями в ціли розсадження Чехословаччини. Видно, що ті круги таки числять на те, що ті клерикальні словаки матимуть охоту прилучити Словаччину до Польщі. Бо й справді, в такім випадку дістала би Польща знаменитий матеріял для польонізації. І поляки і словаки мають і календар і релігію й азбуку таку саму. Лише що поляки могли би перечислитись: словаки мають усе тесаме спільне із чехами, але зчехізувати не даються. Отже гадаємо, що словаки ще добре надумаються, заки рішились би на такий крок. Усе те, як ось ті спільні гостини і промови, роблять вони радше для застрашення чехів, а не на те, щоб зними дійсно зірвати.

Але оригінал словацько-чеського договору, заключеного в Пітсбурґу, таки словаки, разом з американською делеґацією, привезли до Братислави. А що більше: між тими делеґатами приїхав один словак, **Йосиф Гусек,** що сам той договір разом з Масариком підписав і є живим свідком цілої тої події. Певна річ, що чехи пороблять словакам великі уступки, бодай у приближенні такі, які мусімимуть зробити німцям. І на тім конфлікт покищо закінчиться.

Клим Обух.

ЛЬВІВСЬКИЙ „НАРОДНІЙ ДІМ"

У Львові ведеться далі завзята боротьба за те, хто має управляти маєтками „Народнього Дому", який, як відомо, був дуже довгі роки в руках москвофілів. Потім польська влада настановила „комісарів", з яких відомий москвофіл М. Бачинський довів цю, колись таку багату інституцію до руїни. Тепер управляє ним „комісія", настановлена польським урядом.

Варто тепер пригадати історію основин Народнього Дому, що відбулися в 1851 році, себто тому 87 літ.

Було це так:

16. жовтня 1851 року приїхав цісар Франц Йосиф I. до Львова. На Високому Замку повівав австрійський прапор, а також на вежі рутушевої салі. По дорозі, куди мав проїжджати цісар, поставлені були тріюмфальні брами, м. н. й одна з жовто-синіми прапорами та стяжками на вулиці Городецькій. На ній був напис: „Многая літа Франц Йосифові!"

Два дні пізніше, 18. жовтня, відбувалися святочні закладини фундаментів Народнього Дому. Пів до десятої рано приїхав цісар із почотом на коні в синім ґенеральськім одністрою, щоб закласти угольний камінь для Народнього Дому і другу міську церкву. На це свято приготовили камінь від сторони Валів, куди мала пізніше переходити вулиця між Народнім Домом і церквою. Стіна з давньої університетської бібліотеки (Народній Дім побудували на місці, де передтим стояв будинок університетської бібліотеки, який підчас облоги Львова 1848 р. австрійська артилерія збурила) була прибрана адамашками, в середині був вінець, а наверху три прапори. Правобіч стіни поставлений був престіл для цісаря, з лівого боку приготовили престіл для відправи богослуження. Посередині був угольний камінь у проломаній стіні. Присутні були греко-кат. єпископи Григорій Яхимович і Іван Бохенський, обі греко-католицькі капітули, оо. василіяни, члени Ставропигійського Інституту та Головної Руської Ради і багато-багато духовенства та народу навіть і з подальших сторін. Правобіч стіни були підвищені місця для українських співаків, лівобіч для жінок. Довкола баталіон ґренадієрів.

Коли цісар зсів із коня, оставив адютантів і почот і, зближаючись до престолу, окружений нашими достойниками, сказав приязно в голос: „Да бін іх унтер майнен Рутенен" (Ось я між моїми русинами). Між присутніми заволоділа тишина, а предсідник комісії для будови Народнього Дому, Михайло Куземський, привитав цісаря відповідною промовою в імені українського народу. Потім відчитано грамоту, в якій коротко зібрані історичні дати про будинок, що був на місці нинішнього Народнього Дому. Грамоту відчитав член комісії, львівський громадянин К. Сушкевич.

Після відчитання грамоти цісар підійшов до стола і підписав грамоту. Підчас того акту відспівав хор грімким голосом: „Господи, силою твоєю возвелить ся цар і о спасенії твоєм ворадується зіло!" Потім станув цісар знову на престолі, а після Служби Божої приступив до угольного каменя, в який зложено грамоту, і власною рукою наложив тричі вапна і тричі вдарив молотком у камінь, а хор відспівав „Многая літа!" Вкінці цісар переглянув пляни будови церкви і Народнього Дому і приняв на спогад того свята видрукувану українську поезію, яку роздавали також усім присутнім.

У звязку з закладинами угольного каменя під Народній Дім у Львові відвідав цісар і Самбір. Тамошні українці (священики, урядовці, міщани, селяни) прийшли в депутації до цісаря, щоби подякувати за опіку над будучою українською установою. Тоді то цісар на промову крилошанина Лаврецького відповів депутації: „Ес гат міх ґефройт, ден Рутенен ден Ґрундштайн цу ірер кінфтіґен Авсбільдунґ ґелеґт цу габен. Іх данке. Ді Рутенен габен зіх іммер дурх Орднунґ унд Ангенґліхкайт авсґецайхнет. Іх верде зорґен, ді рутеніше Націон емпорцуґебен" („Тішило мене, що я русинам поклав угольний камінь для їх будучої освіти. Дякую. Русини все визначалися порядком і привязанням. Буду старатися піднести руську народність").

Що з тих обіцянок залишилось — усім нам аж надто добре відомо.

О. Луговий. Автор застерігає за собою всі права.

ЗА УКРАЇНУ

(ВІРА БАБЕНКО)

Повість із часів революції і повстанської війни у Великій Україні. (В двох частинах).

Частина перша

2)

Заметушився червоний ворог. Почув свою слабість, став уступати. Застогнала земля. Вогнем, спустошенням позначився крівавий шлях відступу. Палали села. Дим пожеж заслонював сонце, а з вогнів лунали зойки катованих, зойки немічних, дітей.

Забагрівся людською кровю прапор північного завойовника, затерлись облудні кличі Волі, Братерства і Рівности людства:

Ворог лякливо втікав. Відгрожувався своїм провідникам:

— Нас обдурено!... Це не гайдамацькі банди, а реґулярне військо!

— Ціла Німеччина йде на нас! З німцями нам не воювати!

—Нас вмовляли, що ми несемо визволення працюючому людові, а селяни повстають проти нас!

— Це куркульня, багатії! Біднота за нами! — відгризалися провідники. — Вперед, товариші! За визволення працюючих усього світу!

Та зазиви не помагали. Червоні наспіх здирали з селян величезні контрибуції, забирали хліб і відкочувалися все далі й далі на північ, за етнографічні межі української землі. А за ними вслід реготались українські скорострілі. Під музику гармат вмашерували до столиці українські військові відділи і на старих мурах Києва замаяв український прапор.

Але за українським військом прибули в Україну і німецькі „пікельгавби".

II.

Заворушилося село: цеж ішли німці. Півчверта року зажертої війни далися добре в тямки не тільки вояцтву, а й спокійному сільському населенню... Німці, ті самі німці, про яких звірства писалося й говорилося роками... Повставало в памяті десь колись припадково прочитане чи почуте. Відрізують груди в жінок, виколюють очі, вирізують язики... та й навіть мови християнської не розуміють. Але йдуть вони не війною; запрошені українською владою помогти вигнати большевиків з України. І село дивувалося:

— Як же так? Таж з німцями воювали стільки років?

— А щож тут дивне? — питалися старі, що побували ще на японській війні. — З японцями ще не так воювали, а в цій війні японці помагали нашому цареві. Так і тепер. Мир підписали, ну й ідуть помагати проти большевиків.

— А може вони нас хочуть звоювати?

— Ні, писалося в ґазетах, що вони нас не воюватимуть.

— А як схочуть? — допитувалися неймовірні.

— То битимем! Їй Богу, битимем! Нехай ідуть у свою Ґерманію!

І село роздвоювалося. Про Україну, про необхідність боротьби з москалями мало хто і згадував. Коли і згадував, то якось так тихо, несміло, мовби стидаючись. Натомісць збиралися в гуртки, лагодили захисні криївки, запасалися від переходячого вояцтва зброєю і ждали німців... Часи червоного панування швидко забулися, ворожнеча до москалів пропала, натомісць виникала ворожість до покищо невідомого ворога-союзника, що зважився надати якусь правовість „революційному безладдю, завести лад і послух у країні бунту.

Весна того року почалася дуже рано. Сніг зійшов з піль ще на початках лютого, в березні вже розвилися сади, з вирію повернулося птацтво. Старі люди не пригадували такої ранньої весни за все своє життя. І колись, у давнині, 1648 року, випала такаж рання весна, рання і крівава...

Великодня Пятниця. За два дні святкуватимуть люди Воскресення з мертвих Того, що вчив людство Правди й Любови. В старенькій церкві повно людей. Кремезні сивовусі дядьки, жіноцтво, хлопці, дівчата в святочних одягах із запаленими свічками в руках застигли в молитві Розпятому. Тихо дзвенить старечий голос священика, ллється, наповнює церкву сумний, мов плач сироти, спів хору. Дим кадила, чорний убір священика, жалібний спів цілющим зіллям впливає на душі молячихся, ушляхотнює їх, заставляє забути хоч на хвилину буденне життя з вічними клопотами про завтрішній день, з невдоволенням, заздрістю і всякими людськими прогріхами. Сумно і гарно стає на душі, на очі сльози напрошуються. Нхто не ворухнеться, не заговорить... Кінчиться відправа. Обносять Плащаницю довкола церкви в память вчинку Йосифа з Ариматеї, що, добувши дозвіл від влад, зняв з хреста Христове Тіло і, намастивши Його пахучими мастями, поховав у своїй родинній гробниці. В свіжому, весняному повітрі розноситься: „Благообразний Іосиф з древа зняв Пречисте Тіло Твоє і Плащаницею чистою і вонями в гробі новім обвив, положи". А люди прохають Розпятого благословити їхповсякденну працю, дати здоровля і снагу в поті чола здобувати хліб насущний на рідній ріллі. Священик молиться: „О мирі всего миру... Господеві помолимось". Моляться селяни і ждуть... За кого тепер буде молитися священик?... Адже царя нема, ані царствуючого дому. Аж ось нове, ніде не чуване: „І о державі Українській і христолюбивому її воїнстві Господеві помолимось".

Співає хор і побожно хрестяться вірні, що почули молитву за незнану їм, та якусь рідну, близьку їх серцю українську державу. Не вспів хор закінчити „Господи помилуй", як нараз десь далеко на заході загреміло... Чи це був салют природи воскреслій Україні, чи знамення Найвищої Сили, що молитва за Україну Ним почута? Здивовано обводили очима обрії селяни, та ніде не побачили хмари. Скрізь чиста, ясна блакить неба та зелень купається в промінях життедайного сонця. Лише ген на обрію чорніють димарі відливарень та маячать телеґрафічні стовпи понад залізницею.

Скінчилася відправа і селяни розходяться.

— Бачите? Як за Україну панотець молився, то грім загремів... Що то воно за знак, Іване?

— А Бог його знає. Може то не грім...

— Ну, а щож по вашому? Виж людина письменна та й у війську війну відбули. Поясніть нам — прохали господарі Івана Бабенка, не старого ще, кремезного селянина. — Може то Божий знак?

— Може... А може то стріл з гармати?...

— З гармати? А хтож би то стріляв і на кого?

— Може німці йдуть... Та чи це Божий знак, чи стріл, покищо нам не знати. А ось варто нам знати, що наш священик, може перший з усього духовенства в Україні, став за Україну і її військо молитися. Ви ось часто глузуєте з мене і таких як я, за те, що видумуємо якусь Україну. А священик же освічена людина, але бачите, молиться за Україну, виявив свою українську душу. А ви чомусь не хочете того й знати.

— Бо ніби хтож чув за Україну? І родились і хрестились руськими, а тут на... вже не руські, але якісь українці...

— А хтож би нам мав розказати, чи вчити про Україну? — питав Іван. — Чи не москалі? Так чейже їм невигідно вчити нас, що ми є відрубним народом. А знов... Хіба ми родились і хрестились кацапами?

— Та йди ти. Кацапами лищ москалів дразнять. А ми хахли, чи ніби малороси...

— Хахлами й малоросами звуть нас москалі, а ми повинні звати себе лиш українцями. Мижнащадки козаків запорозьких, що століттями вели війни з москалями та поляками.

— Та воно ніби так... Мені небіжчик дід за запорожців розказував. Але то вже давно діялось. Буде тому може двісті літ — озивається Іванів сусід Грицько.

— А нам що? Хіба не всеодно, як нас зватимуть? — озивається другий селянин. — Нехай собі і циганами звуть, або жидами, аби жити добре було... Що мені з тієї України, коли мушу працювати.

Та Гриць зупиняє його:

— Ні, не всеодно. Вже щось у тому є, коли і панотець молиться за Україну, не боїться кари. Адже його архирєй покарає за це.

(Дальше буде).

З ДНЯ

ПРАВДИВА ВЕЛИКІСТЬ.

Недавно президент Рузвелт слухав у своюому родинному Гайд Парку проповіди місцевого священика про правдиву великість людей. Священик навів таку собі історію, яку він колись вичитав у шкільній задачі одної маленької дівчинки. Дівчинка мала обробити задачу про правдиву великість людей. Та задача так подобалася священикові, що він навів її в церкві. А президентові Рузвелтові вона також подобалася до тої міри, що він по богослуженні просив священика переповісти її ще раз.

Головною точкою в тій проповіді було оповідання про жінку, яка терпеливо, без нарікання, два рази перепирала білля, коли перший раз воно поспадало зо шнура, а другий раз потоптали його собаки.

ЦЕ ПРАВДИВА ВЕЛИКІСТЬ.

В цьому вчинку не лиш священик, але і президент добачував справжню великість. Слухаючи цієї історії, президентові правдоподібно нагадались його власні зусилля, коли то він пильно розбудовував цілу політично-економічну систему, звану „Найрою", а Найвищий Суд узнав її „неконституційною". Треба було все наново зачинати, так, як та жінка з біллям. Пізніше президент розробив у подібний спосіб хліборобську політику, назвавши її „Аґрікол-чурел Едджостмент Ект". Також і цю політику суд визнав „неконституційною", і треба було все наново зачинати.

Не йде тут про те, чи суд добре поступав, чи зле. Тут мова про те, що кожний раз, коли тільки президент розробив якийсь політичний плян, йому розбивано його і треба було зачинати наново. Саме в тій своїй витревалості і впертості президент добачує найкращі прикмети свого власного характеру. І тому саме так дуже до вподоби припала йому згадана проповідь про жінку з біллям.

ВЕЛИКІСТЬ МОЖЕ БУТИ ВСЮДИ.

Маючи це на увазі, можна сказати, що великість характеру можна знайти всюди. Не конче великими є ті люди, що стоять на якихось прилюдних, блискучих місцях. Великими можуть бути ті одиниці, які роблять сіру, невидну роботу. А та їх великість заключається в тому, що вони ту роботу виконують солідно, витревало, не нарікаючи і не проклинаючи долі. З другого боку ті, що займають якісь видні місця, коли своєї роботи не виконують як слід, коли не мають витревалости, коли нарікають на „обставини", вину спихають на інших і загалом усе роблять по партацьки — не конче є великими. Це фактично малі люди, яких сліпий припадок випхав на передове становище.

„МАЛИЙ ЧОЛОВІК ТАКОЖ Є ЧОЛОВІКОМ".

Вже німецький поет і фільософ Ґете сказав, що „малий чоловік також є чоловіком" і він не повинен стидатися своєї сповидної маленькости. Він є потрібний, корисний для суспільности. Він може також у своїм дрібнім крузі робити велику роботу. А тому „малий" чоловік ніколи не повинен стидатися за свій стан, ніколи не повинен мати почуття нижчости. Він є людиною в повнім того слова значінні і він своєю солідною працею може також заслужити на назву „справді великого", так, як заслужила на ту назву згадана жінка з біллям.

ЗАВИСТЬ.

Почуття маленькости й нижчости людям у житті справляє багато прикростей. Люди, які в своїм нутрі почувають себе маленькими, є звичайно зависні. Коли побачать когось іншого на високім становищі, то їх серце наповняється жадобою стягнути його вниз. Через те вони стараються причепити тому другому чоловікові якусь латку, стараються обмовити його. Але через те вони самі тратять на честі, а також у своїй підсвідомості зачинають самі себе ще більше не шанувати.

Якби тільки вони не вважали себе маленькими, то справа маласяб цілком добре. Якби тільки вони вважали себе так само гідними людьми, як ті, що стоять на якімсь блискучім становищі, то вони почувалисяб у житті значно щасливіші. На тому зискалаб також дуже наша громадянська робота, в якій 80 відсотків нашої енергії витрачується власне на тертя і свари, спричинені не ідеольоґічними розходженнями, але завистю і почуттям нижчости.

З ЖИТТЯ ПО ВІДДІЛАХ У.Н.С.

АКРОН, О.

На збори нашого 295 відділу У. Н. Союзу прибув 22. травня орґанізатор з Клівленду, п. Василь Загаєвич. У своїй промові говорив він про те, чому саме ми повинні бути в У. Н. Союзі, а в першу черґу, чому в нім повинні бути наші діти. Він доказував, що дуже мала частина тих, що вже є в У. Н. Союзі, дійсно знає, яким є великим добродійством наш У. Н. Союз для тих, що в ньому обезпечаються, а крім того, яким є він великим добродієм для нашої іміґрації й для нашої справи взагалі. Тому, говорив бесідник, першим нашим обовязком повинно бути те, щоб добре пізнати вагу У. Н. Союзу і ті користі, які він дає.

Гром. Павло Славич, що був 7 років секретарем, звернув увагу на ті великі зміни, які зайшли в У. Н. Союзі від часу зміни грамот, а які поставили нашу орґанізацію на правдиво трівкі основи. Касієр О. Цеґко згадав за дивіденди, що також високо піднесли авторитет У. Н. Союзу, бо що заповів, то й дедержав. Секретар М. Філяс присвятив увагу дітям, як нашій будучности. Предсідник М. Петруха подякував гостеві за труд і розумні слова та висказав надію, що наради принесуть користь.

Присутній.

ВИХАЛА НА КОНФЕРЕНЦІЮ.

Францис Перкинс, секретарка праці в кабінеті президента Рузвелта, виїхала недавно на інтернаціональну конференцію праці в Женеві, Швайцарія.

Андрій: — Ти подумай собі, я перед тижнем щось сказав своїй жінці, і вона до мене від того часу ані слова не промовила.

Петро: — Ну, ти справді щасливий. Іди скоро до уряду, і кажи собі ці слова опатентувати; ти на них можеш міліони заробляти!...

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

НЮ БРИТЕН, КОНН.

Жіночі збори.

В неділю, 15. травня ц. р., відбулися в нас збори жінок у справі влаштування в стейті Конетикот Дня Української Жінки. На збори прибуло 50 жінок: з Гартфорду, Ню Гейвену, Меридену, Ансонії, Стемфорду, Норвичу, Брістолю, Ню Йорку й місцеві. Збори відкрила тимчасова голова, пані М. Вовк, і покликала присутніх повстанням з місць вшанувати память українських героїв. Голова покликала до слова представницю центральної управи ОДВУ, голову У. Ч. Х., паню Анну Середу, яка зясувала завдання української жінки в політичному житті.

Потім приступлено до вибору нового уряду до Дня Української Жінки, котрий відбудеться 7. серпня 1938 р. в Ню Бритен, Конн. До уряду ввійшли: Марія Вовк, голова; Анна Дзяд, заст. голови; Варвара Глистяк, рекордова секретарка; Катерина Криниська, фінансова секретарка; Ева Ґіна, скарбничка; Олена Сенцьо, заст. скарбнички; Ольга Козира, репортерка українською мовою; Анна Копій, репортерка анґлійською мовою; Катерина Япчанко, Марія Пітко, господині.

Комітет української жінки робить усі старання, щоб той день відбувся величаво, бо це буде перше цього роду свято в згаданому стейті. Все жіноцтво повинно взяти в ньому участь. Ідім за словами нашої поетки Лесі Українки та перестаньмо нарікати, а візьмімся до праці. Заперестаньмо свари, що розбивають наші сили, а ці сили звернім проти дійсного лиха, проти правдивих ворогів нашого народу. Українське жіноцтво в Конетикот мусить скінчити раз із тими поділами на ґрупи чи партії. Памятаймо, що хоч кожна орґанізація має іншу ділянку праці, то всі ті ділянки зливаються в одну цілість і прямують до одної мети.

Можна висказати надію, що всі українські орґанізації, відділи Союзу Українок У. Ч. Х. ОДВУ, парохії, братства і сестрицтва візьмуть участь у тім Дні.

Ольга Козира,
укр. репорт. свята.

ДІТРОЙТ, МІШ.

Вечерок української писанки.

Старанням У. Ч. Х., від. 14, спільно з 24 від. ОДВУ. влаштовано 30. квітня ц. р. вечерок української писанки. Бечерок почався в 8 год. вечором в салі „Української Міш. Ліґи". Предсідниця У. Ч. Х., пані А. Левкутова, відкрила вечерок і пояснила його ціль. Опісля попросила на тостмайстерку паню К. Луцейкову, яка багато працює для орґанізації У. Ч. Х., не жалуючи ні часу, ні труду.

Пані Луцейко з черги попросила до слова паню Ю. Шустакевичеву, яка виголосила реферат про значіння української писанки. Бесідниця також пояснила звичаї, які мають українці в часі Великодніх Свят зокрема в кожнім повіті. Гості з зацікавленням вислухали промови. Наступним бесідником був п. П. Дуда, котрий пояснив завдання орґанізації У. Ч. Х. та додав тим приявним членам духа до дальшої праці. Предсідник відділу ОДВУ, В. Дідик, подякував гостям, що прибули на цей вечерок, і попросив по змозі зложити щось на визвольну боротьбу. Секретар відділу, П. Ващук, занявся збіркою. Зложили: д-р І. Грибик $2; по $1: В. Дідик, М. Шустакевич, А. Левкут, К. Луцейко, В. Козаченько, І. Медик, П. Дуда, И. Сорока, З. Пшеничка, П. Батран, О. Луцейко, К. Ващук, В. Задойко, С. Онуфрейтон, Т. Чорній, А. Соломка, Г. Маланяк, П. Ващук, М. Максимець, С. Боднар, В. Белей, Т. Кіхтан, А. Повшок, І. Семеґен, В. Сковрон; Н. Н. 60 ц.; по 50 ц.: П. Федик, Н. Бойд, С. Бурган, Е. Кушнір, С. Наконечний, К. Михальчук, Д. Кремко, М. Дяк, П. Михайлишин; по 25 ц.: С. Федик, Н. Якимець. Зібрано $32.60. По заплаченні розходів лишилося $24.90. На окрему лісту на інших імпрезах В. Дідик зібрав: М. Коваль, І. Стефаняк, І. Семеґен, І. Дачун по $1; Н. Бабак, Н. Лящук, І. Слупецький, М. Кудрик, М. Гусак, П. Кізел, д-р А. Т. Кібзей, В. Бартош, С. Вишатицька, І. Столяр, О. Шеремета, І. Камінецький, М. Войтович по 50 ц.; І. Бойко, Д. Михалюк, В. Шеремета, М. Кос, І. Гусак, Н. Нидза, І. Дядик по 25 ц. Разом $12.25. Загально з попередніми було $37.15, які вислано до головної управи ОДВУ як „писанку" на визвольну боротьбу.

П. Ващук, секр.

КЛІВЛЕНД, О.

Українська Стейтова Громадянська Ліґа.

Довший час українська іміґрація в стейті Огайо майже зовсім не цікавилась американськими політичними справами. Витрачуючи дуже багато енергії на ріжні партійні та релігійні призні й міжусобиці, ми занедбали дуже важну ділянку нашого життя, а саме активну участь в американському політичному житті. Ця наша недбалість дуже зле відбилася на нас самих, бо дотепер ми не маємо таких щирих приятелів серед американських впливових людей, які сказалиб рішуче слово в обороні українського поневоленого народу. І нині, навіть числом менші народи, мають своїх людей на високих державних чи стейтових становищах. Та в нас навіть нема як слід зорганізованих політичних клюбів. Якщо якийсь клюб орґанізується, то знайдуться майстри, які хворіють на великість і зруйнують хочби яке корисне й гарно зачате діло. Ті клюби, що ще животіють, взаємно себе поборюють і поза свою округу навіть носа не виставляють.

Це є мізерний, але правдивий образ українсько-американського політичного життя в стейті Огайо. З такою політичною „силою" ніхто не буде числитись, бо ми під оглядом політичним не уявляємо собою ніякої вартости.

Щоб тому запобігти, на місячних зборах Української Незалежної Громадянської Ліґи виринула думка, щоб порозумітися зо всіми українськими політичними клюбами в стейті Огайо і скликати їх на спільні наради, на яких ми заложилиб стейтову орґанізацію політичних клюбів.

Дня 14. травня ц. р. в Клівленді відбулися такі спільні наради делеґатів майже всіх політичних клюбів з Огайо. на яких делеґати заявилися за орґанізування стейтової ліґи політичних клюбів, якій підлягатимуть усі клюби. Ось таким робом наше українсько-американське політичне життя має прибрати орґанізаційні рамці. Тими нарадами проводив місцевий адвокат п. Омар Малицький, секретарювали пп. Павловський і Данік. Між іншими на нарадах промовляли о. Мереньків і о. Запаринюк, п. Сикута з Лорейн і інші. Головний реферат виголосив п. Омар Малицький, який вказав на нужденно зорґанізоване наше політичне життя щодо американських справ. Прелеґент вказав шлях, як орґанізувати і вести наші політичні клюби. По рефераті наступила широка дискусія, в якій брали участь громадяни: М. Ярош, Сикута, Періґ, Стахура, ередницький, Дубас, Когут, Довган. Вирішено багато справ, які мають бути виконані негайно для добра справи. Рішено перевести конскрипцію українців у Клівленді й в цілім стейті Огайо і поінформувати американську владу про наші справи й скільність українців у стейті Огайо.

Погоджено ріжні напрямки клюбів, що не кооперували між собою, й начеркнено плян праці набудуче. Вибрано уряд Української Громадянської Стейтової Ліґи, в склад якого ввійшли: Омар Малицький, голова; Микола Сикута, заступник голови; Марія Коростинська, заступниця голови; Михайло Ярош і Василь Середницький, рекордові секретарі; Михайло Когут, скарбник; провірна й дорадча комісія: Іван Дубас, Теодор Періґ, Григорій Присташ.

Делеґати, що були присутні на нарадах, ухвалили, щоб у склад уряду входили по два делеґати з кожного клюбу як радні.

Отсею дорогою просимо інші клюби, які не вислали своїх делеґатів на наради і не є членами Стейтої Громадянської Ліґи, щоб зголосили свою участь до спільної праці.

Михайло Ярош, рек. секр.
У. Г. Стейтової Ліґи.

„ГЛУХИЙ"

То був собі досить незамітний жидок. Від своїх товаришів з кляси ріжнився тільки тим, що мав по жидівськи закривлений ніс і пристрасно любив гроші. Це були його вроджені прикмети, не дуже додатні, але й не відємні. Та мав жидок також вроджену відємну прикмету: не мав слуху і дуже часто недочував. Але те „недочування" виходило йому частіше на користь, ніж на шкоду.

Бувало професор сипле двійками, як градом: за кожним викликаним учнем — одна двійка, а викликав Бавма — то він за першим разом обовязково не чув, за другим його штурхали товариші, а щойно за третім викликанням, як професор зачинав іритуватися, Бавм поважно ставав, прикладав руку до вуха і просив повторити питання. За той час йому підповіли і все було в порядку. Але часом так діставав двійку, що навіть не чув.

Трохи гірше було на забавах. Жидок, не маючи слуху, не відріжняв танґа від вальса, факстрота від бостона і т. д. Тому, як орхестра зачинала грати, Бавм біг передусім до товаришів питатися, що грають, а тоді йшов танцювати. Часто орхестра грала, напр., танґо, а „глухого" поінформували, що то вальс, і він зовсім добре танцював вальса.

Так якось він скінчив ґімназію і станув перед поборовою комісією. Але тут зайшло щось дивне: Бавм нагло зовсім оглух. Не знати, чи зо страху чи з розмислу. Ніхто в те не входив, досить, що при поборі жидок не чув ані слова.

Одначе військовий лікар чомусь не вірив у цю „глухоту" і на весну новобранця покликали до війська. Відійшов під загальний плач і ґвалт цілої родини, але свою наречену чимось потішив, бо вона одна не плакала.

Пішов Іцко до війська і дальше каліка: не чує, та й годі. А не чує — то й не розуміє нічого. Старшина кричить до нього „позір" аж захрип, а Іцко витріщить очі, стоїть спокійно і дивується в дусі, чого від нього хочуть. Поставлять жидка на позір, то з місця зрушити його не можуть. Одним словом — морока з калікою.

Та старшини не дали за виграну. Попросту вмовили в себе, що жид вдає і ніхто не міг їх з того переконання зрушити: ані старий Бавм, ані навіть посвідки від ріжних лікарів. Іцка зачали випробовувати.

Зпочатку кричали йому над самим ухом. Не чув. Переходив через подвіря, за плечима йому падав з ґуком камінь. Не чув. Якийсь старшина стрілив йому над головою. Іцко обернувся і запитав спокійно, чи що не впало.

Раз „глухий" сходив з другого поверху, а за ним пустили на шнурі бочку. Гук, стук був страшний, бочка підкотилася під самі ноги жидка, а він навіть не моргнув.

Не було ради. Іцка відпустили до дому. Спакував свої речі за 5 мінут, взяв валізу в руку і з триюмфальною міною опускав казарму. Товариші з завистю гляділи йому вслід.

Нараз тут за Іцковими ногами хтось кинув срібну пятку. Впала на камяну підлогу і задзвонила. „Глухий", як зелектризований обернувся в одній хвилині, щоби підняти гроші і.... отямився, але було вже запізно. — („Комар").

Лесь В.

БІБЛІЯ ДЛЯ НАСЕЛЕННЯ МАДАҐАСКАРУ.

У Кастель Ґандольфо передали папі перший примірник біблії мальґайською мовою, над перекладом якої працювали два роки. Біблія обіймає 1,500 сторінок і призначена для населення Мадаґаскару, де живе 600,000 католиків.

МЕДВЕДІ В ЮГОСЛАВІЇ.

В багатьох місцевостях Югославії медведі стали справжньою пошестю. Селяни в розпуці, бо медведі не лише загрожують життю людей, але й нищать засіви на полях. Селяни призадумувалися над тим, яким чином зарадити нещастю. Рада булаб проста й доволі легка, якби не закон про охорону медведів. Тепер населення вносить до влади прохання щоб цей закон припинити, щоб вирятувати засіви.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ЧЕСТЕР, ПА. Піврічні збори Бр. Сош. св. Духа, від. 237., відбудуться у четвер, 16. червня 1938., в 7. годині вечором, в У. Н. Домі. Проситься членів конечно прибути на ті збори, бо є дуже важні справи до полагодження. Уряд напоминає членниць і членів пошанувати ухвалу річних зборів, котру самі рішили, що на піврічних і річних зборах кожний член має бути присутний. Ухвала каже, що неприсутний член підлягає карі 50 ., урядник 1 дол. Кому з членів не позволяв би час явитися на збори, нехай перед зборами заявить причину в урядників. — Уряд.

КАНЗАС СИТІ, КАНЗ. Піврічні збори Бр. св. Володимира, від. 323.; відбудуться в неділю, 19. червня, в годині 6. вечором, під ч. 38 Савт 5. вул. Проситься всіх місцевих і позамісцевих членів прибути на збори, бо є важні справи до полагодження. Напоминається довгуючих членів, щоби вирівняли свої довги, бо в противнім разі поступиться згідно зо статутом. Не явившийся член підлягає карі 1 дол., а урядник 2 дол. — Василь Феден, предс.; Теодор Боруцький, кас.; Дмитро Кархут, секр.

ЄТ. ДЖОЗЕФ, МІЗУРІ. Піврічні збори Тов. Запорозька Січ, від. 355, відбудуться в неділю, 19. червня, в годині 1. пополудні, в гали звичайній. Проситься всіх членів і членниць прийти начас і привести нових членів, бо Союз платить за працю тому, хто в його користь працює. Не забувайте желання, які ви скаладали з приводу 25-літнього ювилею своїй організації. Не явившийся член на піврічні збори підпадає карі після місцевого статуту. — С. Юркевич, предс.; Ф. Солоничний, кас.; П. Занько, секр.

АКРОН, ОГАЙО. Піврічні збори Бр. Сош. св. Духа, від. 295., відбудуться в неділю, 19. червня 1938., в гали української церкви, ріг Washington & Abel Sts. Взивається всіх членів прибути на збори для полагодження важних справ. Довгуючі мають старатися вирівняти свої залеглости. Треба також не забувати за нові члени до У. Н. Союзу. — М. Петруха, предс.; О. Цепко, кас.; В. Пулк, секр.

ГАРТФОРД, КОНН. Піврічний мітінг Бр. св. Івана Хрестителя, від. 277, відбудеться в пятницю, 17. червня, у 7:30 вечором, в гали Укр. Горожанського Клюбу, 54 Wyllys ул. Проситься всіх членів і членниць прибути на цей мітінг, бо будуть вирішуватися важні справи. — М. Курдина, предс.; Н. Хорнак, кас.; П. Курко, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. Місячні збори Бр. св. О. Николая, від. 175, відбудуться в суботу, 18. червня, в годині 2:30 пополудні, в гали У. Н. Дому, 4655 Мартин ул. Напоминається всіх членів прийти на ці збори. Є дуже важні справи. Пригадується, щоб члени платили по змозі, бодай ті, що роблять. Ті члени, котрі ще не забрали своєї дивіденди, хай будуть такі ласкаві прийти і забрати їх. Пригадуємо ще раз, що через чотири літні місяці збори будуть відбуватися в суботу. — В. Братусь, предс.; В. Білінський, кас.; В. Бартош, секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. Піврічний мітінг Бр. св. Василія Великого, від. 214., відбудеться в суботу, 18. червня, в год. 7. ввечір, в парковій галі при 29 S. Halsted St. Будуть важні справи до полагодження. Обовязком кожного члена є явитися на мітінг та привести з собою кандидатів в члени, котрих ми радо впишемо до Братства і У. Н. Союзу. — Іван Паславський, фін. секр.

СЕЙР, ПА. Піврічні збори Тов. Вільних Козаків, від. 236., відбудуться в пятницю, 17. червня, точно в годині 7. вечором. Проситься всіх членів прийти, бо є важні справи до полагодження. Члени, котрі не прийдуть на ті збори, будуть карані після ухвали. — Василь Бабій, предс.; Юстина Бабій, кас.; Іван Новак, секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. Піврічні збори Сестрицтва Благовіщення, від. 125., відбудуться в неділю, 19. червня, в год. 12:30 сполудня, в парохіяльній гали при Оклей і Райс ул. — А. Куропась, предс.; Р. Попадюк, кас.; І. Подоля, секр.

ІСТ СТ. ЛУІС, ІЛЛ. Піврічні збори Бр. св. Михаїла, від. 308., відбудуться в неділю, 19. червня 1938., в годині 1. пополудні, в У. Н. Домі, 1020 Норт 9. ул. Проситься всіх членів явитися на збори. — Іван Селяник, предс.; Петро Івасишин, секр.; Семен Коробій, кас.

СТ. ЛУІС, МО. Піврічний мітінг Бр. св. Володимира Вел., від. 179., відбудеться 19. червня, в 1. годині пополудні. Напоминається всіх членів прибути на ті збори, бо є досить справ до полагодження. Так само напоминається тих членів, котрі довгують до місцевої каси, щоби прийшли і заплатили свій довг, бо в противнім разі будуть суспендовані. Так само проситься членів, котрі мають діти, що не стоять ще в У. Н. Союзі, нехай стараються їх вписати тепер, у тій тримісячній кампанії, а отримають добру нагороду. Також закликується тих всіх членів, котрі тепер остали суспендовані, нехай прийдуть на збори і вирівняють свій довг, а будуть наново приняті. — М. Тильович, предс.; Мих. Кульчицький, кас.; В. Гoлдак, секр.

ДЕСЛОДЖ, МО. Місячні збори Бр. св. О. Николая, від. 225., відбудуться в неділю, 19. червня, зараз по Сл. Божій, де звичайно відбуваються. Проситься всіх членів бути приявними на цих зборах, бо є кілька справ до полагодження: треба обговорити ті справи, бо урядники самі не можуть завсіди відправляти зборів. — О. Копач, секр.

ГЕМОНД, ІНД. Піврічний мітінг Бр. св. Івана Хрестителя, від. 107., відбудеться в неділю, 19. червня, в год. 2. пополудні, в церковній сали, 7031 Columbia Ave. Проситься всіх членів прибути. Є досить важних справ до залагодження і проситься приведіть своїх і впишіть до Союзу, за що одержите нагороду. — Уряд.

АЛЕНТАВН, ПА. Піврічний мітінг Бр. св. Арх. Михаїла, від. 147., відбудеться 19. червня, в годині 2. пополудні, в гали 803 N. Front St. Просимо прийти на означений час; буде справоздання контр. комісії, тому обовязково кожний повинен прийти на збори. Також прочитається поправу братського статуту, котрий ввійде в життя і тому кожний повинен бути, щоби потім не казав, що він не знав нічого за статут. Просимо членів привести своїх знайомих і дітей та вписати їх до У. Н. Союзу, за що дістанете нагороду від У. Н. Союзу. — Й. Матковський, предс.; І. Рудакевич, кас.; І. Федорак, секр.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН. Піврічні збори Тов. Любов, від. 370., відбудуться в суботу, 18. червня 1938. р., в годині 7. вечором, у церковній гали, 127 Парк ул. Приявність кожного члена є пожадана, бо це піврічні збори і маємо важні справи до полагодження. Довгуючі мають обовязково прибути й вирівняти свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. Хто з шановних членів має кандидата в члени У. Н. Союзу і Тов. Любов, то просимо привести його на збори і вписати в члени, а одержите добру нагороду. У. Н. Союз дає також у Молодечім Департаменті вигідні поліси для дітей. Кожний молодечий член має привілеї до дивіденди (звороту в готівці) або продовження по упливі приписаного часу. По всякі інформації голоситься до секретаря (667 Grand Ave.). — П. Воляник, предс.; І. Ліпцан, кас.; Й. Децембер, секр.

АЛИКВІПА. ПА. Піврічні збори Бр. св. О. Николая, від. 120., відбудуться в неділю, 19. червня, в годині 2. пополудні, в гали, де звичайно. На ці збори всіх членів обовязок прибути, бо буде звіт контролі; є також інші справи до полагодження. Напоминаємо довгуючих членів, щоби вирівняли свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — О. Ревть, секр.

МІЛВІЛ, Н. ДЖ. Піврічні збори Тов. Запорозька Січ, від. 347., відбудуться в неділю, 19. червня, в годині 2. пополудні, в гали, де звичайно. Буде справоздання контрольної комісії, тому кожний член має обовязково прийти на ті збори. Проситься членів, щоби привели своїх знайомих і вписали до У. Н. Союзу. — М. Романюк, предс.; Т. Ковальський, кас.; Г. Тимчій, секр.

СТЕМФОРД, КОНН. Піврічні зори Бр. св. Арх. Михаїла, від. 350., відбудуться в суботу, 18. червня, в годині 6:30 ввечір, в церковній гали, 135 Greenwich Ave. На ці збори проситься всіх членів прийти на час. Буде звіт відділових урядників, а також звіт контрольної комісії за минулих 6. місяців. Напоминається довгуючих членів прийти на збори й вирівняти свої вкладки, бо в противнім разі поступиться згідно зо статутом. На цих піврічних зборах будеться принимати кандидатів в члени У. Н. Союзу без вступу. Збори перенесено з тої причини, що поодинокі члени виїдуть до другої місцевости на 19. червня. — Василь Карий, предс.; Василь Блащук, кас.; Ілько Михайлишин, секр.

АСТОРІЯ, Л. АЙ. Піврічні збори Бр. св. О. Николая, від. 5., відбудуться в суботу, 18. червня, в год. 7:30 вечором, в гали Укр. Дем. Клюбу, 30-10 — 32. вулиця. Є важні справи й кожний член обовязаний прибути. Хто з шановних членів має кандидата в члени до У. Н. Союзу, проситься його привести на збори. Довгуючим членам пригадується, щоби вирівняли свої залеглости. Не явившийся член чи урядник підлягає карі після статуту відділу. — М. Галан, предс.; А. Климишин, кас.; П. Барнич, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Місячні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 83., відбудуться в суботу, 18. червня 1938. року, в годині 7. вечором, в домі У. Н. Горожан, 847 Норт Френклин улиця. Подається до відома членам, що через літній час збори будуть відбуватися через три місяці в третю суботу по першім. Проситься членів прибути на ці збори. Довгуючих членів проситься вирівняти свої вкладки. — С. Чорномаз, секр.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ. Піврічні збори відділу 97. відбудуться 19. червня, в 2. год., в церковній галі, 47 Hope Ave. Упоминається членів, щоби прийшли всі на збори точно на означений час, щоби не видіти цілий день, бо тепер літо, а довгуючих членів, щоби прийшли і заплатили свій довг, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Т. Скоробогатий, предс.; М. Табачук, секр.

БОСТОН, МАСС. Місячні збори Тов. „Дружина Князя Данила", від. 238., відбудуться в неділю, 19. червня 1938. р., в церковній гали, зараз по відправі. Проситься кожного члена і членицю бути присутним на зборах. Молодіж повинна явитися і разом порадитись над справами Союзу. Союзовці, нам треба частіше сходитись та краще освідомлятися про значіння Союзу. Нам як членам треба вчитися, щоби боронити Союз перед чужими агентами. Хто довгує, зволить сповнити свій обовязок. Кожний мусить точно платити свій розмет до Союзу. Ті, що бажають вписатись у члени, просимо вас, зайдіть на збори, а ми вас впишемо. — П. Мороз, гол.; Йосиф Бербелицький, кас.; Н. Давискиба, секр.

ПЛЕЙНС, ПА. Піврічні збори Бр. св. Андрея, від. 48., відбудуться в неділю, 19. червня, в 2. год. попол., в гали Негребецького, 64 Н. Рівер ул. Проситься всіх членів прийти на ці збори і заплатити свої залеглі вкладки, бо інакше будуть суспендовані. Контрольори мають прийти скорше на одну годину і зробити свою роботу та здати звіт на зборах; в противнім разі будуть карані після статута. — Уряд.

ПОРТ ДЖЕРВІС, Н. Й. Піврічний мітінг Бр. св. Арх. Михаїла, від. 198., відбудеться в неділю, 19. червня, в годині 5. пополудні, у фаєрманській гали на Pike St. Уряд просить, щоби всі члени прибули на означений час, бо маємо важні справи до полагодження. — Даниїл Потятинський, предс.; Григорій Лисяк, кас.

ДОНОРА, ПА. Піврічні збори Бр. св. О. Николая, від. 232., відбудуться в неділю, 19. червня, в Литовській гали, ч. 324 Тамсон Евеню. Кожний член і членниця має явитися на той мітінг, бо контрольори будуть здавати справоздання за піврік і будеться принимати нових членів без вступного. Хто не прийде на той мітінг, буде караний: член 50 ц., а урядник 1 дол. — Іван Піхота, предс.; Михаїл Рінка, кас.; Стефан Сенко, секр.

ДОБРА ПРАВА РУКА.

Джін Тоні, що колись був чемпіоном боксерства, кривиться, як Мекс Шмелінг, німецький чемпіон, привитався з ним. Шмелінг має боротися 22. червня з Джовом Луісом, відомим муринським боксером.

ПЕС, ЯКИЙ ЩАДИВ 13 ЛІТ.

Воно може й неімовірне, проте правдиве: найбільшу витревалість в ощадности виявив один малий французький пес фокстеріер, який, очевидно, із заощаджених грошей нічого не видавав. Пса навчив жебрати його власник сліпець, якого пес водив іще крім того по вулицях. Пес мав на шиї мішочок, до якого прохожі складали свої датки.

Коли сліпець виймав гроші з мішочка, пес теж виймав їх і ховав у дірі, що він собі її вигребав у куті кімнати. Щойно по тринацятьох літах цю скритку припадково відкрили. Виявилося, що ощадний пес „защадив" за ввесь час більше як 12,000 франків.

ТАРЗАН ПІД ВОГНЕМ. (18)

Дик і Док легко висмикнувлися з хати офіцира, в якій їх хвилево приміщено. Ніхто навіть не сподівався, що вони попробують утікати. Бо передівсім ніхто не вірив, що хлопці винуваті. Крім того ця оселя була окружена нетрами так, що важко було припускати, що хлопці відважаться втікати в нетри. Та хлопці всетаки відважилися.

Знайшовшись на подвірю, Дик запитався Дока: „А тепер куди нам іти?" „Зачинаймо від місця злочину", відповів Док. І справді вони удались на те місце, де невідомий справник, чи справники схопили дівчинку Івонну. Оба вони оглядали хвилину те місце, після чого Дик знов запитавсь: „Ну, Шерлок Голмс, здибав щонебудь цікаве?!

„Покищо ні, пане Ватсон", відповів Док. Оглядаючи нетри, він завважив: „Ось я думаю, що схоплювач мусів утекти туди, отсею стежкою. Бож тяжко повірити, щоб він, викравши дитину, пустився в сам осередок оселі". „А вжеж", потакнув Дик. „Коли так, то треба нам іти тим шляхом, яким утікав схоплювач. Бож тяжко схопити злочинця, ступаючи іншим шляхом".

„А вжеж, Шерлок Голмс", знов поготився Дик. Далі оба хлопці пустилися в нетри. Та, уйшовши кількадесять кроків, Док пристанув і зробив так, як звик був Тарзан робити, а саме почав ніздрями вдихати повітря, немовби стараючися щось занюхати. Він уже хотів сказати, що все впорядку, коли нагло за корчами з цілої сили заревів лев.